СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 100. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 30. квітня, 1926. VOL. XXXIV. No. 100. Jersey City, N. J., Friday, April 30, 1926. THREE CENTS

ПЛЯН ЗАВЕСТИ УРЯДОВИЙ ЗАРЯД УГЛЄМ НА СЛУЧАЙ СТРАЙКУ

ВАШИНҐТОН, 28. квітня. — Сенатовий комітет для справ шкільництва й праці приняв проєкт про заряд углевого промислу на случай страйку. Після сього проєкту, предложеного д-ром Ковплендом, сенатором з Ню Йорку, федеральний уряд на случай страйку мавби право обняти заряд копалень та продавати вуголь по умірковання цінах.

НЕ ПОКИДАЮТЬ ДУМКУ ПРО ПОТРЕБУ СЛІДСТВА НАД ХЛІБНИМ ТРОСТОМ.

ВАШИНҐТОН, 28. квітня. — Орґанізація Служби Народного Законодавства почала наново аґітацію за заведеннєм сенатового слідства над хлібним тростом. Орґанізація закидає урядови, що він дає своєю недіяльностю дозвіл хлібному монополеви нищити своїх конкурентів та здирати публику.

Після сеї заяви, хлібний трост злучив у собі беззаконно 106 величезних пекарень та 2 міліярди долярів капіталу.

НЕБЕЗПЕКА БУНТУ НА КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Сюди приїхав нині трищогловий вітрильний корабель Розевей, якого затягнув з моря паровий кораблик прибережної сторожі Сенека. Розевей стояв на морю обезсилений, бо частина його залоги збунтувалася та не хотіла підчас бурі помпувати воду з корабля. Бунтарів поставлять перед морський суд.

АМЕРИКАНЦІ ПРОТИ ПЛЯНУ МЕЖИНАРОДНИХ БАНКІВ ПРО СПЛАТУ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ВАШИНҐТОН, 28. квітня. — Американські банкирі й федеральні урядники сумніваються, чи плян деяких великих міжнародних банкирів про сплату межидержавних воєнних довгів дасться перевести в життя. На їх думку, тепер плян неможливий, хоча колись у будучности він може й буде можливий.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ МІШАЄТЬСЯ ДО ПОЛІТИКИ.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА., 28. квітня. — Кількох урядників Американської Федерації Праці заповідає, що вони візьмуть участь у виборчій аґітації в стейті Пенсилвенії за кандидатурою теперішного ґубернатора Піншов на становище федерального сенатора. У сей спосіб урядники Федерації Праці хочуть віддячитися йому за допомогу, яку Піншов дав вуглевим робітникам підчас страйку.

СТАРА ЛЮБОВ НЕ РЖАВІЄ.

БОСТОН, Месечузетс, 28. квітня. — Нині пібралися тут Фредерик Пері, ґенеральний білетовий аґент Пасифику, та його колишня жена, з якою він розвівся 11 літ тому. Церемонії доконав тай самий проповідник, який їх женив близько 20 літ тому.

ПІДПРИЄМСТВО ЗАВОДИТЬ ЗАПОМОГОВУ ОРҐАНІЗАЦІЮ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.

БОЛТИМОР, Мериленд, 28. квітня. — Юджін Ґрейс, голова великого сталевого підприємства Бетлегем Стіл Корпорейшен, заявив тут на одному обіді, що се підприємство збирається зорґанізувати для своїх робітників запомогову орґанізацію, яка буде виплачувати для робітників бенефіти на случай каліцтва й смерти. Підприємство має коло 60,000 робітників.

ПРИСУД СМЕРТИ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Лава присяжних суддів стейтового суду признала Бена Бредлі, 22-літного Мурина, винуватим вбийства в першім степени, якого він мав допуститися, беручи участь у нападі на одну фабрику, підчас котрого вбито нічного сторожа фабрики. Суддя присудив обжалованого на смерть, і його сейчас відставлено з міської вязниці до „дому смерти" в вязниці в Синґ Синґ.

СПРАВДІ ЗАМОТАНА РОДИННА СИТУАЦІЯ.

ПОРТ ГЮРОН, Мишиґен, 28. квітня. — Чотири роки тому зі сього міста пропав Аделед Леберт. Пропав він після сварки зі своєю жінкою. Всі взяли його зникнене за доказ, що він покінчив зі собою.

Дня 28. липня минувшого року якийсь невідомий мущина, одітий в обдерту одежину, кинувся в піч одного нафтового підприємства. Заким добули його тіло, воно вже було майже до решти спалене. Коли вістка про сю подію прийшла до сього міста, мешканці чомусь получили її зі зникненнем Леберта, і коли пані Леберт внесла позов о признанне її мужа небіщиком, суд без вагання сповнив її волю. На основі сього судового вироку, пані Леберт наперед вибрала 10,000 долярів обезпечення, яке вона виплачувала після зникнення мужа, а далі й вийшла заміж у друге, сим разом за сімдесять-кілька літного Віліема Менлі. Зараз після шлюбу вони й зужили гроші, одержані з обезпечення, на виставленне собі гарного дому.

Тимчасом нині в місті появляється Леберт. Положенне пані Леберт представляє дивне замотанне. Хоча вона не робила нічого зі злим наміром, вона живе з чоловіком, котрий не є її мужом. Вона виняла й зужила асекурацію, до якої вона не мала ще права. Справа викликує велике зацікавленне не лишень в громаді, але й далеко поза нею.

НА ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ

жде Рідна Школа в краю і кличе: „Велика Українська Громадо! В свято Відродження природи не забудь Народе про своє Відродженнє, не забудь про Рідну Школу".

Не забуваймо і на інвалідів, що потерпіли за українську справу і на політичних вязнів, що терплять далі і мучаться в польських тюрмах.

Всім їм вишлім Великодну Писанку, а свої жертви посилаймо через:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ НІМЦЯМИ.

БЕРЛІН, 27. квітня. — Баварський премієр Гельц, який перший заатакував в своїм часі Італію, виступив знова з острою критикою закордонної німецької політики, закидуючи її, що она не дбає про інтерес Німеччини, а є властиво на услугах Анґлії.

ГОЛОДІВКА НЕ ПОПЛАЧУЄ.

БЕРЛІН, 27. квітня. — Еріка Кіссе видержала 24 днів без їди, стратила 27 фунтів і заробила на тім всего 600 марок.

Голодівка перестала вже бути поплатним бізнесом.

ЛИТОВЦІ ПОПЕРЕТИНАЛИ ПОЛЬСЬКІ ТЕЛЄФОНІЧНІ ДРОТИ.

В ночі з дня 23. на 24. м. м. відділ литовських шаблісів, користаючи з нічної темряви, перeдістався на польський терен та поперетинав телєфонічні дроти. Польські військові власти припускають, що Литовці хотіли знова доконати оружного нападу на польську територію.

ПРИКОРДОННА СТРІЛЯНИНА.

В останніх часах на большевицькому кордоні даються чути часті стріли. Недавно большевицька прикордонна сторожа підстрілила польського жовніра та ушкодила польську державну емблєму.

ЖИДІВСЬКІ СІЛЬСЬКІ РАДИ.

Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет Рад затвердив на Україні 52 польсько-жидівські ради. І нащо Жидам Палестини. Скоро Україна стане для них обіцяною землею. Поїдуть до неї мабуть скоро і наші „всходньо-малопольські" халюци замість до Палестини. А наш галицький збідований селянин буде вимирати з голоду, або тинятися по цілому світі в пошуканні за працею. На його землі засядуть тут польські а там за Збручем над Дніпром жидівські кольоністи.

ШКОЛА І КОНСТИТУЦІЯ.

Минулого місяця у Львові радило велике віче родичів, які мають діти у середніх школах. Родичі заметушились новим міністерським розпорядком про підвишку шкільних оплат. Віче рішило, що цей розпорядок є суперечний з 119. статтею конституції, де видруковано чорне на білім, що „навчання в державних та самоврядних школах є безплатне". Віче прийняло протест проти нарушення постанов конституції і вибрала окремий комітет, що має подбати, щоби ця конституція була нетикана в цьому болючому для них пункті. Скільки треба би віч, якби всі громадяне польської держави хотіли пригадувати урядові писану конституцію!

ДЕМОНСТРАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ У ВИЛЬНІ.

Минулого місяця безробітні міста Вильна устроїли демонстрацію. Вони облягли маґістрацький будинок та ждали виплати для них підмоги і видачі безплатних обідів, грозячи, що на випадок непризнання знищать маґістрацький будинок. Заряд маґістрату боячися проливу крови, завізвав поліцію, яка розігнала зібраних, при чому ні обійшлося без арештовань.

ЩЕ ОДНА НАЦІОНАЛЬНА МЕНШІСТЬ У ПОЛЬЩІ.

Новий клопіт мають Поляки з племенем Кашубів на Поморю. Під німецькою владою се племя почало ґерманізуватися. По світовій війні Кашуби дісталися під Польщу. Спершу Варшава обіцяла їм всякі благодати, але відтак за них забула. Використали се Німці та почали вести між Кашубами аґітацію, щоби вони заявилися за Німеччиною, а буде їм краще, як під Польщею. Німецькі аґітатори їздять по селах і переконують людей, що Помореє верне в найблищім часі до Німеччини. Тому, що аґітація має успіхи, Поляки нею занепокоєні і твердять, що коли тому не зарадять, то можуть втратити сей край.

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ ЙДЕ ДАЛІ.

Харківські „Вісти" з 23. березня ц. р. приносять таку замітку: „Член президії центрального комітету національних меншостей Лєвін повідомив про те, як стоїть справа притягання Жидів до хліборобства. На цьогорічний весняний період Наркозем задумує розселити по 30 округах України 1,795 родин трудящих Жидів. Переселення буде вестися переважно на вільні землі криворізької, херсонської, запоріжської і маріупольської округи. У звязку зі зростом числа Жидів, що бажають перейти на хліборобство, багацько округів просить збільшити число переселенців. — Ось вам і припинення кольонізації!

НОВИЙ КУРАТОР НАРОДНОГО ДОМУ У ЛЬВОВІ.

Народний Дім у Львові дістав нового куратора. Пан Лісковацкі подякував, або його подякували за управу, а куратором іменували Черкавского, кацапа завзятущого, колишнього кореспондента „Нового Времені" а в останніх часах урядовця польського міністерства. Лісковацкий дістав за свій труд 22,000 зол.

ПОСТРІЛИВ СВІДКА.

В чортківськім суді скоїлася страшна й небувала подія. Велася там судова розправа проти Тадеуша Сенецкого, власника торговельного дому в Підволочиськах. В тій розправі зізнавав свідок Шенкель з Підволочиськ і то некорисно для обжалованого. Се не подобалося Сенецкому і він стрілив 4 рази до свідка, котрий виходив зі салі і ранив його смертельно. Сенецкого арештовано.

ПОЛЯКИ ЗАКРИВАЮТЬ ЛИТОВСЬКІ ШКОЛИ.

Виленські шкільні власти замкнули 27 литовських шкіл, які удержувало литовське освітне товариство в свенцянськім повіті. Яко причину подали вони, що в тих школах ведено „протипольську пропаґанду".

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ БУТИ ЗА ВСЯКУ ЦІНУ В ПРИЯЗНИ З АМЕРИКОЮ

ПАРИЖ, 28. квітня. — Супроти того, що французький амбасадор в Вашинґтоні Беренже не міг дійти до порозуміння в справі сплати довгів, оферуючи з боку Франції річну рату по $25,000,000, урядові круги повідомляють, що Франція готова до дальшої посвяти, щоби тільки задержати приязні відносини з Америкою.

Франція хоче заоферувати річну сплату по 30 або й 35 міліонів долярів. Та сума вже й так переходить економічну спромогу Франції, бо разом з анґлійським довгом забирає не тільки цілу суму з репарацій, але ще тяжить на французькім населенню, — так твердять Французи.

СОВІТИ ПОКАРАЛИ ТЮРМОЮ І ПРОГНАЛИ АНҐЛІЙСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

ЛОНДОН, 28. квітня. — Анґлійський кореспондент лондонської „Дейлі Нюс" Рімінґтон пересидів два місяці в тюрмі за те, що вислав телеґрами з Москви до Лондону, в яких доніс, що Каменев впав, а Зіновєв ледви держиться при владі.

По відбуттю кари совітський уряд не дозволив Рімінґтонови на дальший побут на території радянського союза, вважаючи його за анґлійського шпіона.

Рімінґтон виправдував себе тим, що його телеґрами цензуровав совітський уряд заграничних справ і совітська амбасада в Лондоні, та це йому не помогло.

ЗАНОСИТЬСЯ НА РЕВОЛЮЦІЮ В РУМУНІЇ.

СОФІЯ, 28. квітня. — Болґарські часописи доносять, що є познаки того, що заноситься на революцію в Румунії, бо перервано цілковито телеґрафічно-радійове полученне з Болґарією.

НАДІЮТЬСЯ НОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ В ХІНАХ.

ШАНГАЙ, 28. квітня. — Студенти і робітники приготовляються на 1-го мая до великих демонстрацій, в яких відграють ролю большевицькі аґітатори, яких тепер повно.

В столиці Хін Пекінґу панує спокій. Командантом міста є побідний ґенерал Ванґ.

ЖІНКИ ПРАЦЮЮТЬ.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — Чотири пятих всього жіноцтва є занятих при роботах в офісах і фабриках.

В кождім заняттю зросло число працюючих жінок. Тільки при домашній службі впало, бо середна кляса так збідніла, що мусить обходитися без служби.

Ще тільки віденський Ротшільд може позволити собі на такий люксус, що платить своїй службі $75,000.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ВИЯВЛЯТИ ТАЙНУ ТОГО, ХТО ЗАВИНИВ СВІТОВУ ВІЙНУ.

БІЛГОРОД, 28. квітня. — Теперішний югославянський премієр Узонович і міністер заграничних справ Нінчіч не дозволяють Любі Йовановичови, міністрови з 1914 року, оголошувати дальші документа що до цего, що сербське правительство вкупі з премієром Пашічом знало добре про замах на архикнязя Фердинанда, але не зробило нічого, щоби цей замах припинити.

В СУБОТУ ВИРІШИТЬСЯ МИР АБО ДАЛЬША ВІЙНА.

ПАРИЖ, 28. квітня. — Французи і Еспанці поробили всі приготовання що до дальшої офензиви.

Мирові переговори мусять скінчитися найдалі в суботу, в противному разі Французи будуть наступати.

Проволіканнє йде на користь Абд-ель-Кріма, який на їх думку жде на нові жнива і ще більшу спеку.

ЗІНОВЄВ ЗНОВА НАРОБИВ СОВІТАМ КЛОПОТУ.

ПАРИЖ, 28. квітня. — Зіновєв мав говорити в Москві на зборах, що Франція має 2,000,000 чужинців робітників, які треба приготовити до того перевороту, який в Франції задля економічної кризи неминучий.

Французькі часописи підносять, що Франція повинна супроти такої аґітації виселити сейчас з Франції совітського амбасадора.

ЖІНКИ ОДЕРЖУЮТЬ ПОВНІ ПРАВА.

ПАРИЖ, 28. квітня. — В палаті послів внесено проєкт закона, в якім признано жінкам далеко більші права, як вони їх мали досі.

Замужні жінки будуть могли заряджувати своїм маєтком таксамо самостійно як і розведені. Чоловіки не будуть могли розпоряджати спільним родинним маєтком без згоди жінки.

СЛУГИ ЦІСАРЯ ФРАНЦА ЙОСИФА ДОПОМИНАЮТЬСЯ ЗАПЛАТИ.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — Найблизший слуга австрійського цісаря Франца Йосифа вніс скаргу проти спадкоємців померშого, щоби виплатили йому винагороду за вірну і довгу службу цісареви.

Всі надіються почути цікаві історії з того процесу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МИ НЕ ОДИНОКІ

Не один з нас подумає собі, коли то вже прийде конець тій жебранині на край. Прийде Різдво, дай на Рідну Школу, прийде Великдень, давай на школу і політичних вязнів, прийдуть Зелені Свята — давай на інвалідів. Давай і на Першого Падолиста, давай на свято Шевченка, Франка і т. д.

Та ми не одинокий нарід під сонцем. Живемо між другими народами і мусимо поступати та жити як другі люде. Вже сама культура вимагає від чоловіка жертвенности для нещасливих і голодних. А до того таке буває, що сегодня нещасливий і голодний наш ближній, а завтра ми можемо ним стати і простягати руку о поміч таксамо, як це роблять тепер ті нещасливі, яким даємо лепту. Тому і богата Америка збирала і збирає далі міліони на потреби чужих країв і чужих народів, тому протестанти збирають тепер $15,000,000, тому католики збирають по своїх дієцезіях міліонові фонди на сироти.

Збирають і жиди новий фонд на $15,000,000 для своїх одновірців в Східній Европі, себто для тих жидів, що головно живуть на наших українських землях. Вони збирають і посилають для них кождого року міліони, а сего року хочуть вислати 15 міліонів долярів. Сам Ню Йорк має зложити $6,000,000.

Ню Йорк зложив вже в короткім часі $3,085,000, а решту має призбирати до 10. мая. Комітет цеї збірки певний, що збере цілком певно ту величезну суму. А має повну віру, що до того, бо всі школи і заклади, де тільки виховуються малі жидівські діти надіслали подвійну суму того, що на них було призначено. Колиж жидівські діти так гарно вивязалися з свого завдання, комітет певен, що старе поколінне не остане позаду своїх дітий.

Не є ми отже одинокі, що відзиваємося до своїх громадян за жертвами. Відзиваються і збирають рівнож і другі народи. Наші заклики до жертвенности треба вважати як природний вияв живучости нашого народу, свідомости його великого національного ідеалу та глибокої гуманности.

Так треба розуміти і наш поклик до жертв на Великодну Писанку для краю. Складаючи її, ми не поносимо ніякого такого тягару, якого не поносилиб другі народи. Ми тільки йдемо в парі з другими.

При збірках на край використовуймо одначе по змозі не тільки своїх, але й чужих. От жиди доходять навіть до католиків і оголошують в часописях імена католицьких священидів, які складають жертви на їх фонди. На це повинні й ми памятати.

ЧУЖІ ЦУРАЮТЬСЯ І СВОЇ РУКИ ХОВАЮТЬ

В міжнародному соціялістичному русі случилися послідними часами дві події, дуже замітні для відношення зорганізованих робітничих партій до московського большевизму.

Перший факт се заява комуністичних партій республик Чіле, Аргентини, Бразилії, Центральної Америки, Панами й Гавайських островів. Ся заява виступає проти комісії заграничної пропаганди третого інтернаціоналу в Москві, називаючи політику сеї комісії виразним противоріччем засад Марксізму, які третий інтернаціонал нібито признає за непомильні основи робітничої політики. Згадані комуністичні організації заявляють своє виступленне з третого інтернаціоналу так довго, як довго Зіновєв, Радек і Спілка будуть вести сю політику. Про сю політику американські бувші комуністи кажуть, що вона є нахабним вмішуванням у чужі справи та достроюванням політики американських країв до інтересів Москви. Американські бувші комуністи не злюбили теж бандитизму, пропаґованого большевиками, ні системи терору, які на думку еспанських і португальських Американців мусять довести до крайної деморалізації суспільности.

Ся заява недавних ще приятелів комуністичного інтернаціоналу в Москві допекла московських диктаторів до живого так, що вони, як потапаючий бритви, схопилися за дуже небезпечний спосіб боротьби проти сього факту та почали заперечувати перед світом самий факт, немовби така заява була колинебудь зроблена, дарма що текст заяви й підписи були оголошені в ґазетах у фотографічних знимках і ніхто з підписаних правдивости свого підпису не заперечив. Світ не повірив сьому глупому запереченню комінтерна, подібно як ніхто з розумних людий не вірить московським монархістам, як вони заперечують, що Суворін, редактор монархістичного Нового Времени, критикував у своїм памятнику російський царат, та що мовляв се все придумали большевики.

Другий факт такий. Анґлійська Независима Робітнича Партія піднесла недавно проєкт, щоби всі соціялістичні партії старалися найти якусь основу для співпраці з большевицьким інтернаціоналом у Москві. Сю пропозицію відкинули не лишень усі соціялістичні партії світа, але навіть соціялістичні партії Анґлії. В цілому світі найшлася лишень одним одна партія, яка згоджується на якесь співробітництво з Москвою, і се є дуже замітний факт, бо сею партією є не хто другий, як „партія независимих соціялістів Польщі". Поза сими „братанками" московських диктаторів усі соціялістичні партії світа вмили руки від якогонебудь співробітництва з диктаторами, які з іменем селян і робітників на устах душать всякий свобідний прояв духа чи праці серед селян і робітників, які проповідуючи рівноправність народів, висмоктують послідну кров з неросійських народів бувшої царської імперії, способами, якими й царі не мали чого встидатися.

Сі два факти ще раз пригадують Москві, що відносини робітників світа до московських диктаторів далі ворожі.

29. КВІТНЯ 1918 Р.

Тепер, коли вже остаточно зясовано всі обставини, серед яких доконано переворот на Україні і настановлено замісць Центральної Ради, владу гетьманську, треба вважати дату 29. квітня днем замаху російської реакції проти національних і соціяльних здобутків українського народа. Цей день мусить бути записаний до історії українського народу як день сумної памяти.

Нещасливий хід боротьби з московськими червоними військами примусив Центральну Раду опертися в своїй боротьбі проти Московщини на німецьке військо. В ті часи вся німецька армія, а тим більш її командування від ляйтнанта до найвищого ґенерала, була пересякнута духом монархізму й реакції. Український нарід тоді переживав національну й соціяльну революцію, а його уряд, зовсім природно, був національним і революційно-соціялістичним.

З цього факту й випливало різке протирічча: реакційна монархічна армія Німців мала підпирати республиканський і соціялістичний уряд України. Зійшлися, так сказатиб, два цілком протилежні й собі ворожі світогляди. Лише завдяки найконечнійшій необхідности могли вони стати союзниками. Навіть ставши союзниками, вони не могли набрати до себе довіря. Брак довіря до свого партнера проявлявся часто взаїмними безосновними запідозріннями одного до другого. Хоч зовнішні обставини примушували їх бути як найдовше союзниками, всеж кожна сторона знала, що її союзник вірний їй лише до слушного часу.

Українське правительство бажало зорґанізувати під німецькою охороною як найскорше свої національні сили, аби вже не потребувати тої охорони. Німецьке командування, боячися, щоби та сила не виступила проти їх армії, старалося всякими засобами не допустити Україну до орґанізації міцної національної республики, а з окрема до орґанізації армії. На сьому тлі й почалась, з першого таки дня приходу Німців до Київа, скрита боротьба між „союзною" німецькою командою а українським урядом.

Боротьба ця могла остатися непоміченою для ворогів українського народа та ворогів української самостійної республики. Такими найтяжчими ворогами були не лише Москвини, але й свої „Малороси", „Юґороси" та інші з „Южно-Русской кровью", які ісповідували лише „єдіну неделімую", або й ті „самостійники", що благо своєї кляси ставили понад національні, чи державні інтереси. Отсі вороги й „приятелі" українського „отдєленія" від Росії злучилися зі собою для боротьби з „анархією", себто соціяльною й національною революцією на Україні, та за привернення своїх клясових і імперіялістичних прав і привілеїв.

Обєднавшись, вони стали шукати звязків зі співзвучною їх клясовій ідеольоґії німецькою командою. Звязки ці їм не було трудно встановити, бо й самі Німці шукали на Україні груп, відповідних їх політичному і соціяльному світоглядови. Хто кого шукав, той того й найшов. Почалася на Україні жвава орґанізація всіх антинародних, антидемократичних і антинаціональних сил, які були розгромлені революцією. До місцевих сил приєдналися ще й ті, що заїхали на Україну, втікаючи від большевиків, а межи ними такі стовпи „велікой і неделімой", як професор і голова партії конституційних демократів П. Мілюков, вожд самої крайної чорної сотні В. Пурішкевич, ріжні Гучкови, князі Ляйхтенберґські, Маркови і Маклакови та тим подібна зграя.

Щоби використати Німців для себе, вони з антантофілів відразу стали ґерманофілами. Знюхатися зі собою їм пощастилося досить скоро, бо Німців зовсім не лякало те, що ті пани є представниками ідеї „єдіної неделімої Росії". Із спогадів ґенерала Людендорфа видно, що Німці, йдучи на Україну, зовсім не мали наміру будувати українську державу. У них було одно завдання: за всяку ціну добути поживи, потрібної для продовження війни на західнім фронті. Як довго вони думали, що таку ціль вони зможуть краще й скорше осягнути, підтримуючи українську державу, то підтримували її, а коли яка инша комбінація забезпечить їм краще досягти свою мету, то тоді можна легко пожертвувати тою державою.

В розбурханому революцією краю завести відразу лад та порядок звичайно неможливо. Тим більше неможливо наладити економічне життя. Німецька психольоґія цього не розуміла, бо Німці не переживали ще часів революції, мали міцну орґанізацію всього життя держави й народа, а до того ті, що хотіли використати Німців для своїх інтересів, давали їм ріжні „докази", що як лише вони прийдуть до влади, то негайно заведуть лад і порядок на Україні та знову нею потечуть молочні ріки з кисільними берегами. Німці легко їм повірили, бо вони хотіли так вірити.

Почали нові союзники підготовлятися до розгону українського парляменту, Української Центральної Ради та заступити її „діловим урядом". Особливо Росіяне поспішали з повалениєм національної влади та заступленнєм її владою із своїх ставленників, щоби в сей спосіб не допустити до скликання українських установчих зборів, які мали бути відкриті у Київі 12. травня, 1917. року. Установчі збори мали стати вже вповні правосильним державним орґаном, і тому виступати проти постанов цих установчих зборів було би далеко важче як виступати проти революційного парляменту Української Центральної Ради. На думку не тільки населення України, але й чужинці, установчі збори мали бути цілком орґаном управненим до розвязання всіх національних, державних і соціяльних питань. Установчі збори мали стати завершеннєм української революції та правним затвердженнєм всіх її добутків. Тому то вороги української державности в своїй боротьбі проти неї перед міжнародною опінією та на мировій конференції у Версалі покористувалися головно тим, що мовляв, на Україні не було правного орґану, чи всенароднього плебісциту, який проклямував би самостійність України.

Про Українську Центральну Раду чужинцям було легко давати інформації, бо її авторітет та правосильність випливали з революційної волі народа, і тому були для політиків инших народів сумнівні. Те, що не допущено до скликання установчих зборів України, було ни не найбільшим злом, яке Україні заподіяв московсько-гетьманський переворот.

Коли вже все було готове для перевороту, втягнено в союз спеціяльно на це створену „українську партію демократично-хліборобську", яка була на ділі лишень філією московської партії земельних власників на Україні („Союз Земельних Собственніков"). „Української партії демократично-хліборобської" та опереткового Українця ґенерала Скоропадського треба було Москалям та Німцям на те, щоби замаскувати перед українським народом не тільки соціяльно-політичне, але ще більше національне значіння перевороту.

Покінчивши ці приготовання, Німці почали активні кроки до розгону Української Національної Ради, при помочи орґанізованого російського офіцирства в Київі. Німці почали втручатися у внутрішні справи України, викликаючи цим конфлікти з урядом У. Ц. Ради. На передодні перевороту з 27. на 28. квітня вони розоружили український полк „Синьо-Жупанників", сотворений з бувших полонених в Німеччині, та вечером 28-го квітня вже явилися в Центральну Раду для арештів деяких міністрів.

Рівночасно до Київа вже зїздились делеґати на зїзд, скликаний „Союзом Земельних Собственніков", з таємною метою вибрати гетьмана.

Зїзд цей зібрався дня 29. квітня в цирку під охороною німецького війська. На ньому, після вже згори виготовленого пляну, зявився ґенерал Скоропадський. Перед його появою на зїзді, в цирку зявилася „сторожа", зложена з понад 500 московських офіцирів. Більша їх частина була в царських погонах. Всі офіцири були узброєні рушницями. Після „виборів" гетьмана, вони почали займати українські державні установи, та разом з Німцями виловлювати „сепаратістов", „мазепінцов", „самостойкіков", як вони згірдливо називали всіх свідомих Українців та прихильників самостійної української держави.

„Вибори" гетьмана „с большой радостью" витав між инчим і знаменитий московський хуліґан В. Пуришкевич. Говорив він, що на Київ, „мать городов русскіх", знову випало завдання збирати землі „россійскаво ґосударства". Були замовлені промови, які з тактичних мотивів, по заказу, споминали „неньку Украйну" для замилення українських очий, але жадного щиро-національного українського привитання не було.

Коли утворено перший гетьманський кабінет міністрів з представників московської, польської та жидівської буржуазії, тоді навіть „бідолашним „хліборобам-демократам" стало ясно, що це почалася доба безконтрольної диктатури московсько - польсько - жидівської земельної та фінансової буржуазії.

Переворот припинив нормальний хід розвитку української національної революції. Почалася провокація українського національного відродження в широких, ще національно мало свідомих українських масах. Се привело пізнійше до анархії та руїни всього життя України. У своїх остаточних наслідках гетьманський переворот довів льоґічно до того, що Німці втекли з України без хліба й оружа та програли найкоштовнійшу війну всеї своєї історії. Московська реакція, яка доконала перевороту гетьманського на Україні, скоро завалилася, і по части вигинула від ще лютійшої революції, або втекла на еміґрацію. Українські селяни потерпіли ще найменче, але й вони нині борються проти тяжкого суспільного й національного гнету комуністичної Москви і з проклоном згадують день 29. квітня 1918. року, який грубим замахом перетяв спокійний розвій українського народа та відкинув його богато літ назад.

АРЕШТУВАННЯ СТУДЕНТКИ ТАРНАВСЬКОЇ.

В Золочеві арештовано 16. березня ц. р. Марію Тарнавську, студентку медицини, дочку ґенерала-четаря УГА. Мирона Тарнавського, перевезено її до бережанської судової тюрми, звідки випущено її щойно по довгих стараннях і зложенні відповідної поруки.

НЕ ТРАТЬ НАДІЇ!

Не трать надії! Йде весна,
Травою, квітами рясна,
Пташиним співом голосна —
Весна!

Лунає пісня із небес:
„Найбільше чудо з всіх чудес
Збувається,—Христос воскрес,
Воскрес!"

Покинь зневіру, тугу кинь,
Гляди в далеку, ясну синь,
Думками в край надії линь, —
Линь, Линь!

Богдан Лепкий.

БІЛЯ ПЛАЩЕНИЦІ

Вечірні тіни лізли вікнами в церкву й осотували пристіл і образи.

По церкві снувався легкий димок, що виходив з масляних лямп, розставлених на камінних плитах перед царськими вратами. Лямпки блимали, як блудні вогники на цвинтарищу.

Між ними лежала плащениця.

Час притемнив її яркі краски, а люди сцілували коралі крови на прибитих руках і ногах Христа.

Не був це вже образ муки й болю, а тільки пригад якогось страшного вчинку, сповненого колись давно-давно.

До плащениці навколішках підсувалися постаті людські. Не видно було їх стурбованих лиць, тільки шепіт молитов розходився по церкві.

„О, Сусе Христе, претерпівий за нас страсти, помилуй нас!"

Крізь відчинені двері забігав у церкву весняний, свіжий вітрець і кидав на плащеницю запах зораних нив і арому перших квіток.

В селі розчиняли паску.

„О, Христе!"

* * *

Над плащеницею похилилася жінка.

Набожно притулила уста до сцілованих ніг Христових і на цинову мищину вкинула свій мідяний гріш.

Миска дзеленькнула глухо, зашипіли ґноти в лямпках і обличча Христове ще гірше посумніло.

„Уважно, синку, щоб ти якої лямпки не збив", — сказала жінка до малого хлопчика, що й собі притулювався свіжими устами до засохлих ран Христових...

* * *

Вийшли.

Від камінних хрестів стелилися тіни і лягали на стежку, що вела з церкви в село.

Хлопчина перескакував через них, бо йому здавалося, що тії тіни хочуть його зловити за ногу.

А як вони переходили попри старі, крісласті липи, то хлопчик міцно вчіпився маминої спідниці, бо липи кивали на нього гильками, як живі.

„Мамо!"

„Що, сину?"

„А коли воскресне Христос?"

„Позавтрі досвіта, дитино."

„А за що вони його розпяли, мамо?"

„Бо він добра бідним людям бажав. З рибаками дружив, розслаблених оздоровлював, незрячих видющими робив."

„І за це вони його розпяли? Які недобрі люди!"

„Бувають і добрі між людьми. Усякі люди бувають на світі. Христос хотів, щоб усі ми добрими були."

* * *

На небо вибігали щораз то нові зорі, а по хатах запалювалися щораз нові світла.

Вечірний туман лягав над селом, як море і затоплював його. Весняний, пахучий зораною землею туман.

Довго не міг заснути хлопчина. Те, що бачив у церкві і те, що чув про муки Христові, сплїталося у його голові у нерозвязаний узол.

„За що?" — питався самого себе і ніяк не вмів відповісти. Знав тільки, що жаль йому було того Христа, що людий добрими хотів зробити, а тепер замучений, з пробитими руками й ногами, в терновому вінку лежить на зимних плитах у церкві.

* * *

Рано він вибіг у лісок. Співали перші птахи, прозябала трава, між корчиками ліщини цвили веснянки білі і темно сині фялки.

Збірав їх пильно. А як у посинілій руці мав повний жмут того пахучого дару весни, пустився доріжкою до церкви. В церкві не було ще нікого, крім паламаря, що дрімав під хорами на старій скрині.

Плащениця лежала перед царськими вратами, як учора, лямпки горіли тусклим світлом і липи стукали до вікон. Ніби й вони хотіли до Божого гробу.

По церкві снувалися синяві пасма диму і останні тіни ночі залазили в кутки.

Несміло перебіг по камінних плитах, кинув квітки на плащеницю і засоромлений вискочив із церкви, ніби він щось недозволеного зробив.

Хрести не кидали йому вже тіний під ноги, дерева не шуміли грізно, а на соломяних стріхах хат блищало золото сходячого сонця.

* * *

Хлопчик виріс і перебув лихо останніх літ. А йдучи у велику пятницю до церкви, до Божого гробу, він бачить своє село, перебігає в гадці широкі простори рідного краю і питається себе: за що тебе замучили, за що?

І, як тоді, дитиною малою, відповіди на отсе болюче питання ніяк знайти не може. Чує тільки, що сталася якась нова, велика кривда, котрої не забудуть віки.

Аж пригадав собі, як то він, хлопчиком малим,назбиравши квіток за церквою в лісі, обсипав ними плащеницю, щоб не дивитися на пробиті ноги Христові. Так і тепер він радби назбірати що найкращого квіття у світі, білих лелій мира і рожевих троянд любови і листків вічно зеленого барвінку, щоб закидати ними і геть закрити перед людським оком ту нову плащеницю, — щоб не видно було ані ран, ні крови, ані тих уст викривлених жахливим терпінням і щоб осталося тільки одно: кріпка надія на воскресення із мертвих...

Хотівби... Та де йому того квіття взяти?

Богдан Лепкий.

ІСУС НА ХРЕСТІ.

(Як представляли Ісуса на хресті на протязі століть).

Погляньмо, як мистці на протязі століть представляли розпятого Христа, хвилю коли він умирае, скатований за свої переконання і за свою любов для тих, що його катують. Віддати стан душі, висловлений у формах дріжучого тіла, то було для мистця дуже трудне завдання. Вимагало не лише знаменитої техніки й опанування форми, але великої інтелігенції, а треба було теж вглубитися в духову муку і всі фази тих терпінь того, що був Бого-чоловіком.

Від I—IV. століття розпняття мало лише символічне значіння. Є то зогляду на переслідування церкви зовсім зрозуміле. Коли за Константина церква могла явно розвиватися — символ тратив значіння, а характер релігійних представлень є історичний. Отже бачимо на саркофагах, мозаіках, фресках і т. д., в різьбі і в малярстві Христа на хресті, але як часть образа, що представляе історію розпняття, бачимо отже при тім катів, що грають у карти, Льонгіна, що пробивае бік Христа і т. д. Вислову терпіння в Христовій постаті нема, лише лагідність, любов і радість, що сповнив муки. Бо коли мученики [illegible] затріюмфували, то цей тріюмф мусів бути видний у їх постаттях, а не біль і мука. Отже був то живий Христос, що відчиненими очима глядить на світ. **Перший померший Христос** появляється щойно в 1060. році, вималюваний на книзі, але то рідке явище. Бо **Христос на хресті** в X—XIII. ст. **жие дальше.** Сила монархічної влади не позволяе представляти Ісуса инакше, як **короля в короні,** перед котрим мае коритися весь світ.

Перед таким Христом молилися перші навернені **Славяне.** У тих часах чоло Христове прикрашене не терневим вінцем, а короною володаря.

В обявах мистецької культури таксамо як у природі, елементарна акція в якомусь напрямку викликае сильну реакцію в усіх ділянках.

Виступлення св. Франца з Асижу, котрий вглубився в людську нужду і для тої нужди мав чутливе серце, отворило людям очи на трагедію терпіння. В релігійних поезіях зображають біль Божої Матери під хрестом, котра глядила на вмираючого на хресті сина.

Коли зрозуміли **біль матері,** зараз **відбилося** на тілі і на лиці розпнятого **терпіння.** І відтоді бачимо вислів фізичної і духової муки в постаті розпнятого Христа.

Терпіння людської душі і терпіння тіла зачинають відгравати важну ролю в релігійнім життю. Появляються люде, що самі себе катують, **аскети,** що добровільно жертвують себе на терпіння. Появляється **Данте,** котрий вмів аналізувати біль і відчути його величину в ріжнородних обявах, появляється його пекло терплячих і чистилище.

Так одно мочуче явище відбивається в тисячах обявів рівнож першорядних як другорядних. Тоді теж **Джотто** (Giotto) перший новочасний італійський мистець ввів у XIV. ст. до мистецтва вираз щирого й глибокого болю. Подробиці, як намагання ввести анатомічну вірність, як на ті часи, важне, але не зовсім вдатне. Доба **барока,** що любувалася в двірській пишноті й патетичности, вложила Христови на голову **королівську корону,** тернову, ефектовну. Так повстав сильний контраст між розпняттям на хресті та терпінням і королівським маєстатом.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

З діяльности Горожанського Клюбу.

Нюарк уявляе собою ті филі в розбурханім морю, що розбиваються об себе зі шумом без найменшої користи та значіння, які ідуть в вічне забуття і по яких нема кому заплакати. Колишня славна та патріотична громада в Америці, яка давала ініціятиву та примір другим, сегодня розбита та пошматована на партійні і релігійні фракції.

Щоби цему лиху зарадити, зорґанізовано Українько-Американський Горож. Клюб, який мав на ціли зорґанізувати всіх і вся, та відновити давнійшу славу та народню карність, любов і думанне про будучність нашого покоління, яке постепенно губиться в американськім морю життя. Від часу до часу згаданий Клюб робив ріжного рода підприємства, щоби могти хоч по части зеднати всіх і забезпечитись в будуччині перед небезпекою, яка насуваесь на нас. Но всегда громадянство іґнорувало сі заходи Горожанського Клюбу, який заледви покривав кошти, розчаровуючись при сім. Останний Музичний Концерт з дня 18. квітня б. р., даний гр. О. Турковським з рамени Горожанського Клюбу, побив одначе всі рекорди громадянської байдужности.
бив одначе всі рекорди громадянської байдужности.

Не дивота, що укр. громадянство не уміє виховати та пошанувати своїх великих людий, чи то письменників чи артистів, які по части працюють у чужих, щоби не згинути з голоду, і до яких певно буде належати колись гр. О. Турковський (ученик славного на весь світ професора Леополда Авера), який з простого молдера з фандри видобувається на артиста-скрипака. Хто був присутним на сім концерті, то мусить признати, що перший раз чув трудні до виконання точки світових композиторів, які випали з найкрасшим успіхом, як до самого гр. О. Турковського та його учеників, Йосифа і Петра Іванишина, Йосифа Снігура і Анни Росси, що виступали при співучасти пяністки п-ни М. Савіцької. Всім їм належиться повне признанне, а особливо гр. О. Турковському, що з невтомленою працею поступае вперед до означеної мети, не зважаючи на трудноці фінансово-моральної піддержки громадянства. Укр. Амер. Горожанський Клюб гордий, що мае такого члена як гр. О. Турковський і якому прилюдно засилае з першим виступом найсердечнійше бажанне успіху, докінчити зачате діло, і щоби сповнились слова пророка, що:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люди, наша слава,
Слава України!

П. Костів.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Смерть одного з піонірів нашого Братства.

День 26. квітня буде записаний як день смутку для Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247 У. Н. Союза в Вілмінґтон, Дел.

В той день члени братства випровадили на вічний спочинок члена Михайла Кучапського, котрий був піоніром того Братства, бо був одним з тих, що заснували то братство в 1909 р. Покійний був членом аж до самої смерти.

Покійний приїхав до Америки тому 25 років. Працював тяжко в фабриці. Дуже дбав про свої діти, які посилав до школи, щоби поліпшити їх долю.

Смерть забрала його цілком несподівано, бо дня 22. квітня пішов здоровим до роботи. Коли рано вертав з роботи і був вже 3 блоки від свого дому, вхопили його жолудкові корчі. Відставили його до шпиталя, однак і тут корчі не переставали і в шпиталю він і помер по кількох годинах муки.

Коли така вістка про смерть рознеслася між членами і знакомими, ніхто не хотів в те вірити. Кождий спішив до його дому, щоби переконатися, чи це дійсно смерть забрала того, котрого всі члени як і знакомі поважали яко щирого члена і громадянина.

Похорон покійного відбувся 26. квітня. Члени братства зійшлися з відзнаками і прапорами, щоби відпровадити свого брата на вічний спочинок.

Та смерть покійного Михайла Кучапського повинна здрігнути серце кождого, хто ще не належить до У. Н. Союза, котрий саме стае тепер батьком для тих сиріт, котрі стратили свого рідного батька.

Отже я сподіюся, що по тім випадку не буде тепер ні одного Українця як в нашій місцевости так і по других, які би не старалися приступити до У. Н. Союза. Кождий тепер розуміє, чому треба вписатися до братства і У. Н. Союза, чому треба забезпечити себе на чорну дорогу. Бо як то сумно подивитися, коли помре такий чоловік, що не належав до жадної запомогової орґанізації. Коли прийде день похорону то так бувае, що і домовини нема кому винести з хати. Покійний знав те і розумів ту річ, тому і старався заснувати в нас таке товариство, за що хай чужа земля стане Йому пером.

Михайло Біян, секр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Бостон, Масс. Н. Д. В такій формі як Ви подали друкувати не можемо. В церковні справи ми не мішаемося. Коли народне життє терпить через церковні непорозуміння, це инша річ. Тоді пишіть про українське життя в громаді, а в тім згадайте і про церкву.

Гемтремк, Міш. Л. Б. Для нас не підходяче до друку.

Филаделфія, Па. Т. Т. Лист сумний, але не подає нічого нового.

Портленд, Орегон. Гавриїл Пелех. Ваша новинка написана дуже добре. Пробуйте писати дещо більше з життя нашої і чужої еміграції.

СПРОСТОВАННЄ.

В звіті комітету села Карова подано Н. Важко, а мае бути Н. Ванько. Головою комітету є К. Піддубчишин, а не М. Баран, як було ошибочно подане.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Гр. Ґоліян.

В СТРАСТНИЙ ТИЖДЕНЬ.

Як Юрко Бідолаха був ще на російському фронті, то нераз чув від свойого сотенного, що по війні кожний без і малоземельний дістане кавалок поля й сіножати. Юрко вірив, бо був дуже бідний і здавсяб йому клаптик землі на виживлення себе й дрібних діточок. Тому боровся щиро і не жалів свойого здоровля для чужої справи. Та коли став ранений і потім інвалідом вернув домів, побачив, що всі обіцянки панів являються звичайним обманом. Минув рік по війні — ніхто навіть і не згадае, що Юрко, втративши на війні здоровля, примирае разом із дітьми з голоду та холоду... А тут приближаються свята Христового Воскресення, празник Того, який дав себе розпяти на хресті за рівність, братерство і любов між людьми. Звичайна річ: належалоби відповідно приготовитися до його відсвяткування, здалосяби дещо зварити, спекти, аби була згадка, що ось мовляв Великдень, а не будний день. Та що з того? Юркови завсіди бракує пятьдесять девять до копи. Не так чого, але брак мізерної трісочки на розпал.

Доведений нуждою до крайности, Юрко, повинуючись волі Царя Голоду, постановив сам наложити контрибуцію за одержані на війні рани й утрату здоровля на власника великого ліса, що займяв цілий східний рубіж околиці. В тій цілі вибрався він у страстний четвер вечером в ліс, та присівся зі сокирою в руці коло граба, щоби було, як казав, що принести до ому, і дітям загріти страву.

Справившися в скорім часі з грабом, Юрко присівся на нім відпочити і по господарськи витяг з кишені люльку та обережно насипав до неї пригорщу бакуну. В тім часі ясний місяць, викотившися на середину неба, зиркав через дрібні вітки лісної гущавини, на згорблену сидячу постать мужика, на його пооране від постійних злиднів лице і густі чорні брови, що нависли над схованими в глибині черепа очима мов градова хмара з півночі. Але Юрко на ніщо не звертав уваги. Він одно мав на гадці: як найскоріще заволікти до дому граба, розрубати його і зложити у шліці; завтра перед заходом сонця Марійка, його найстарша донечка, приготовить розчин з муки, пожиченої до осени у чесної сусідки, а в суботу на день перед Пасхою напече пасок...

Але не вспів Юрко докурити люльки, як ізза гущавини висунулася висока постать лісничого, який з грубою лайкою накинувся на свою жертву та почав обкладати її тяжкими ударами дубельтівки. Заскочений несподівано Юрко не знав з початку як толкуватися перед своїм ворогом, але вкінці штовхнений прикладом стрільби в груди живо піднявся на ноги й тихо відізвався:

— Ви мене пане, бєте? А за що ви мене бєте? Таж із тих ран, що ви мені надрушили, більше стекло крови, ніж ваш пан випив вина...

— Не мені, а дідичеви можеш таке говорити! — відрубав лісничий і дальше став карати свою жертву.

Юрко чоловік спокійної вдачі, але як хто йому коли заліз за шкіру, то вже не знав вибачення. Так і на цей раз. Доки він терпів, так довго міг лісничий на нім мститися, скоро однак побачив, що його положення чимраз прикріще, підняв бунт:

— Не руш мене, кажу, бо пожалуєш!

Спосіб і сила Юркової погрози ще більше розярили лісного сторожа, який бачив перед собою лише злодія, а не бачив колишнього вояка з над Стоходу, не бачив мужика та його повоєнного лихоліття. Тимчасом в Юркові відізвалася завзятість з чотиролітньої безпримірної різні народів і заговорила з докором:

— Ти мой, як мене ще раз помацаєш, то порахуєш свої кости! Я тобі за шию не вліз, то мене не чіпай!... Я хлоп — і ти хлопський син, іно ти виплекався по панських хлівах та закушав трохи панської порції — май якесь надімною помірковання... Ти слуга панський, а панська служба на бистрім коні іде, — тобі з хлопом руку тримати!...

Цього лісничому було аж надто. Він міцно стиснув обіруч стрільбу й ударив нею мужика так сильно в груди, що цей, важко застогнавши, повалився на землю. Але Юрко скоро отямився, а що був хлоп сильний в руках і відважний, то не заставив себе вже довше ждати на те, щоби відплатитися противникові. Він зручно вхопив за руки лісного сторожа і вирвав в нього стрільбу. Почалося змагання двох завзятих ворогів. З одного боку виступили до борні панська вірність і службовий обовязок поміщицького слуги, а з другого — голод і нужда безземельного зарібника. Оба боролися за одно право: хочу жити. Далеко по діброві неслися різкі звуки проклонів і крику: „ти двірський лямполизе! Ти Іродів брате! Ти злодію проклятий! Ой ратунку!... в мене дрібні діти!"...

Юрко і лісничий оба були близькі смерти, але по коротків і рішучім змаганні заключили між собою мир. Побіджений сторож панського ліса мусів згодитися на тяжкі услівя миру: мав сам на своїх плечах занести граба до Юркової хати.

— Видиш, чоловіче, бувби я сам ніс дерево до дому, а так — попробуй ти трохи мого хліба...

Голос Юрків клався великою зневагою на серці лісничого, але не було ради — треба було двигати важкого граба вузькою полевою дорогою до села. Юрко дорікав лісничому.

— Таке з маленької дитини ціле життя маю... Ще мені добре не обісхло мамине молоко на устах як небіщик мої татуньо — най їм там буде лекше на тім світі! — випровадили мене на панське. Там я робив, а робив, а робив — день по день так; кашельнути не було часу, в голову не було коли почіхатися, — бо тяжко не запрацюєш — не зїш... Скільки разів було так, що мені кров цюркотом витікала з пальців — цього я навіть не числю, — а оплат був малий... А як мене взяли на війну, то за що я там ішов битися? — за свою мізерію, гадаєш, або своїх злиднів ішов боронити? — Ні, чоловіче, аби твоїм панам добре панувалося: отого мене післали на смерть...

— Бійтеся Бога, люде добрі, та згину, та дайте хоч відпочити — напів з плачем почав проситися лісничий.

— Відпічни, я на твоє життя не важу, й жий, як хочеш, тільки мені дай жити...

Юрко з панським сторожем сіли на грабі й відпочивали. Юрко витягнув зза пазухи бакуну, скрутив грубого циґара й закурив, відтак зробив другого й подав втомленому лісничому. Лісничий став відмовлятися, що не любить бакуну, але під натиском свого „ворога" мусів взяти.

— Бери, коли даю! Чи то тільки ми хлопи маємо ликати всьо, що нездале?

Лісничий кахикав від гострого диму тютюну, але курив, бо не було иншої ради. Оба курили.

По короткім спочинку рушили знову в дальшу дорогу. Юрко помагав лісничому нести граба вхопивши за грубший кінець.

— Чи ти думаєш — говорив дальше Юрко — що я не знаю, як має бути, а чого не повинно бути?... Чи мене, гадаєш, сумління не карає за те, що божі параграфи оминаю?... Чи я хочу того, як хтось мовив, крадeного?... Ні, але мус мене до того приганяє! Подумай сам, ти якийсь пан і в школах вчився розуму, як би ти вернув з війни з утраченим здоровлем, а тобі діти кричали: „Їсти хочемо! Зимно нам!" — то чи ти сам себе не стративби, або сам собі не зробивби кривди, а отій невинній дрібноті не дав згинути з голоду і холоду?... Ти думаєш, що я нероба, пяниця? А на чім буду робити, коли панську землю забрали чужі люде-кольоністи?... Подивишся, чоловіче, на мою не хату, ні, а трупарню: що там в ній знайдеш, як не голі стіни та цілу парафію дрібних дітей?...

В душі лісничого будилася то злоба, то жаль і співчуття вбогому зарібникові. Він вже більше не просився, ані не скаржився, бо зважив, що життєві умовини зробили Юрка твердим і неуступчивим.

— А в тій трупарні яке життя? Злому татаринови, не то чоловікови не бажавби я там вічно здихати... Мене, чоловіче, не настрашиш криміналом, бо його маю. Най хто мої діти бере до себе, а я на почеканню сам зголошуся до фурдиґи. Так і так скажу, злодій з мене, куйте мене і до криміналу саджайте, най на світ не дивлюся, тільки дітям дайте притулок...

Принесли граба на обійстя. Юрко і лісничий скинули з себе тягар і відсапнули. Оба вороги станули тепер один проти одного й оба мовчаливо гляділи якийсь час на себе. Лісничий намагався поглядом своїх очей знайти виновника нинішньої немилої пригоди в Юркові, та обкинув декілька разів зором свого ворога та його резиденцію. Вона своїми маленькими віконцями зпід старої обвислої й зеленим мохом покритої стріхи сумовито дивилася на свого несподіваного гостя. Перший перервав мовчанку Юрко і вказуючи одною рукою на свою хатчину, відізвався:

— Бачиш, пане, що я маю за свою працю, за панську ласку, та за ту війну, що пани почали?...

Лісничий дивився злобно в землю.

— І кого ти бив?;... кого ти бив!... кажи, кого ти бив?!..

Лісничий інстинктовно відступив три кроки назад, немовби обороняючись перед насуваючоюся на нього навалою, зложеною з Юрка, його нужди і його голодних дітей.

— Ми оба чоловіче, покарані: тебе карає і буде карати твоя собача вірність дідичові, а мене — моя недоля і голод... Скажи: Що старше: голод чи служба? Правда, що голод?

— Та... Правда.

— Отже видиш... Тепер іди собі геть від мене!

Лісничий обернувся і скорою ходою пішов стежкою на лісничівку.

— — — — — — — —

Не довелось Юркові їсти паски цього Великодня. В саму великодну суботу забрали його поліцаї з найблищого постерунку до „державного притулку". А діти лишились на долю й недолю...

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЛУЧИНЦІ, П. РОГАТИН.

Громадяни села Лучинець, повіта Рогатинського, задумують з весною с. р. розпочати будову дому для місцевої Читальні „Просвіти", де містилисяб також: „Кружок Рідної Школи", саля театральна і другі наші установи. А що наші громадяни мусять поносити також инші тяжкі тягарі, тому просять своїх Родимців о ласкаву поміч, яку можна слати на руки п. Василя Новака, господаря і заступника голови Читальні „Просвіти" в Лучинцях.

ВІД ВИДІЛУ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ":

о. Й. Яворський, голова.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — **Дописі писати коротко.**
2. — **Виразно і читко.**
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — **В дописях подавати лиш правдиві вісти.**
5. — **Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.**
6. — **В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.**
7. — **Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.**
8. — **Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).**
9. — **Не посилати „наглих" дописий з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надолужила.**
10. — **Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.**

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЧЕРНИХОВА, П. ГЛУБІЧОК ВЕЛ.

Дорогі наші земляки і родимці!

Отсею дорогою звертаємося до Вас з так рідної Вам, а нещасної землі, з рідного Вам села. Не треба Вам описувати, в якім стані находиться наше село після війни, яка знищила все майно, а що найголовнійше, що війна прибила свідомість і моральність людий.

Щоби підтримати свідомість в селі, задержати духовий корм хоч для молодіжи, яку доконче треба виховати в рідній хаті, ми заложили три роки тому читальню Тов. „Просвіта". Та не було своєї домівки, деб могла міститися читальня. Зі смішними фондами взялися ми до будови. Але знаємо, що сильна воля на світі все робить. Помало за допомогою деяких наших і чужих земляків в Америці і за своєю невтомною працею, побудували ми дім, та ще далеко нам до того, щоби його викінчити. Самі мало дуже можемо кинути, хиба тільки, що рук не жалуємо.

Знаючи, що Ви, дорогі наші земляки, не підкопані може так матеріяльно, як ми, просимо Вас:

Киньте лепту, яку можете, на докінчення нашої читальні! Хай Ваше серце озветься за рідним краєм, за рідними людьми, за тою молодежею, щоби не гинула в тьмі!

Датки просимо слати на адресу отсего часопису, а ні, то впрост до нашої читальні.

Всім нашим землякам шлемо щирий привіт.

Черніхів, дня 1. марта, 1926.

ЗА ВИДІЛ:

Василій Карачок, голова
Стефан Ступка, касієр
Яків Косовський, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на читальню в селі Бенева, повіт Підгайці.

Ми низше підписані одержали письмо з краю, в якім наші родимці відзиваються до нас з просьбою, щоби ми їм помогли побудовати читальню „Просвіти", без якої не можуть обійтися, бо просвіта дає поступ, а поступом здобудемо краще життя.

Ми, сельчани Беневи, які живемо в Америці і Канаді, не повинні їм відмовити жертви на таке гарне діло.

Тому зійшлися ми в Ню Йорку на збори і вибрали зпоміж себе комітет, котрий мав занятися збіркою. До комітету вибрали Прокопа Содомору, Івана Содомору і Стаха Музику. Комітет розпочав роботу і та робота пішла добре, бо за короткий час зібрали в Ню Йорку 308 долярів.

Жертводавці, яким належиться щира подяка, є слідуючі:

І. Содомора $25; П. Содомора $15; С. Чупко, С. Музика, І. Бернацький, Г. Лепета, І. Горняк, Й. Шпуляк і П. Гальбін по $10; А. Бойко, І. Москаль, К. Фаріон, Й. Ятковський, К. Ленович П. Бігус, Ф. Совяк, А. Ворон, М. Палісвят, Я. Драгула, М. Березюк, І. Шпуляк, Ф. Пурха, Г. Шпуляк, В. Скрутовський, Ант. Міґоцький, І. Левицький, М. Й. Білий, М. Василишин, А. Фіялка, Д. Польний, А. Мудар, М. Мудар, Т. Міґоцький, М. Виник, О. Савка, А. П. Білий, А. Майдан, С. Качунь, Б. Розимбляд, і І. Розимбляд по $5; Г. Родніцька, В. Миколів, І. Бофович і З. Фаріон по $3; А. Бартош, І. Лузецький, Й. Палісвят і В. Саґатюк по $2; М. Чупко, І. Гарасимко, В. Цинкі, А. Воліник, Г. Саляк, С. Кравчук, М. Дуцяновський, Ю. Лінн, С. Заляр, М. Карф, К. Ґуляр, Б. Аранетс, В. Кравчук, В. Бурин, Дембіцька, С. Дроздовський і А. Проліско по $1; Кафтан, А. Селобанюк, Денера, Ф. Дедут, Р. Євчук, В. Содоляк, М. Мойсей, Зібравський, П. Король, Н. Н., П. Призимирський і В. Геман по 50 ц.; І. Р. К. і А. Ковтун по 25 ц.

З тих грошей вислано до краю $100, а решта остає в банку. Оплата виносила $5. Як розпічнуть будову, вишлемо решту.

Просимо наших краянів, щоби всі як один доложили свою цеголку, а гроші можуть слати до Ню Йорку, на руки Івана Содомори на адресу 222 Е. 3-та Стріта, або просто до Беневи на руки Павла Колицького.

ЗА КОМІТЕТ В НЮ ЙОРКУ:
Прокіп Содомора, Іван Содомора, Стах Музика.

ЗА КОМІТЕТ В БЕНЕВІ:
Павло Колицький, Антін Заверуха, Павло Содомора, Антін Содомора.

ЩО ТАКЕ ТІЛО У ФІЗИЦІ.

Стіл, перо до писання, віконна шиба і всі инші предмети, котрі ми помічаємо нашими змислами, мають довжину, ширину і вишину; вони займають обмежений простір. Предмети, що займають обмежений простір, звемо тілами.

Властивість тіл займати якийсь простір звемо просторістю тіл.

Стіл зроблений з дерева, перо до писання — зі сталі (криці, заліза), віконна шиба — зі скла. Те, що заповнює простір, зветься матерією або субстанцією.

Шкільна книжка займає менше місця, ніж стіл; глечик займає більший простір, ніж склянка. Кулі до гри часто бувають однакові завбільшки. Простір, що займає тіло, звемо його обємом.

Всі тіла подільні: цукор і крейду можна потовкти й роздробити, а инші ціпкі тіла — покраяти, попилити пилником, молоти і т. и. і таким чином роздробити їх на менші частини. Розпустімо шматок цукру у воді; кожна крапля води буде мати солодкий смак, бо кожна містить в собі частинки цукру.

Цю прикмету тіл, в наслідок котрої їх можна зовнішньою силою або яким иншим чином розкласти на менші однакові частини, звемо механічною подільністю тіл.

Яка надзвичайно велика подільність тіл, можна легко бачити на пахучих матеріях і тих, що барвлять.

Найменші частинки тіла, яких ми вже не можемо спостерегти, але які ще мають всі фізичні властивости цього тіла, звемо частинками маси (дробинками) або молекулами.

ПОДЯКА

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Я низше підписана складаю щиру подяку У. Н. Союзови за уділену мені запомогу з каси убогих в сумі $100.00 (сто долярів). В теперішний час, як мій муж Петро Парій находиться в критичнім положенню, стала мені та допомога у великій пригоді. Відзиваюсь до вас браття і сестри, які ще не стоїте в ніякій організації, вступайте громадно до У. Н. Союза. Се перша і найлучша організація в Америці, яка стає опікуном для бідних.

Складаю рівнож подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре й точне виплачення.

Мокрина Парій.

ДРІБНИЧКИ.

Бациль тифу можна пізнати щойно при тисячному побільшенню. Колиб чоловіка побільшити тисячу разів, то катедра кольонська (висока 160 м.) сягала би йому ледви го кістки.

В Інзаляг, в Сагарі, одинацять літ не падав дощ. Перед тим була там нагальна буря з дощем, підчас якої згинуло багато людий і звірят.

Остров Гельголянд у середньовічних часах був великий на 1330 квадратових кільометрів. Після великої потопи зв. „потопою Марцелюса" був ще великий на десять квадратових км., а нині всього пів квадратового км.

Найбільша книжка є висока на 175 цм., а майже стільки широка. Книжка містить збірку образів-ґравюр із Голяндії, а є вона в Британському музеї.

Найвисший чоловік, якого знають, то був якийсь Австралієць; високий був він 278 цм.

В. Будзиновський,
свобідно за Ґерстенером.

РАДНИК ЖЕНИТЬСЯ.

(6)

— Не лиш ти, жаден европейський лікар не чув. Бо, треба тобі знати, що медицина йде тепер вперед... не лищ в Европі, але й в Америці. Тільки ось в чім хиба. Европейська медицина зарозуміла і абсолютно нехтує наукові здобутки Америки. А я тобі кажу, що у всіх ділянках культурного життя, тільки Америка поступає скоро вперед. В культурному значінню слово европейський, Европеєць, значить тільки, що необішкрептане, нечесане, малограмотне, неспосібне до швидкого поступу варварство. Американський, Американець, се найліпші терміни (слова) на означення справжнього поступу і поступовця. Ак у всім, так і в медицині. Я, в духовому значінню, не Европеєць, бо нині соромно бути Европейцем. Я Американець. Передплачую американські медичні журнали видавані медичними факультетами. Місяць тому я вичитав розвідку про ту хоробу.

— І целібат причиною хороби?

— Не що инше. Вже лікарі клясичної Греції знали сю хохоробу. Старинні народи, приміром Єгиптяни і Греки, відкрили неодну велику наукову правду. Дещо зберіглося по нинішний день, дещо затоптала в непамять европейськість. Аж Американці наново відкривають. Так відкрили ще раз ту хоробу.

— То Греки вже знали?

— Знали. Доказом того є також факт, що грецька церква заборонила целібат. Целібат для дуже здорового чоловіка, то хороба і смерть.

— Як така хороба зачалася, вже нема їй стриму?

— Як вона ще в першій стадії (в початках), то можна перебити. При кождій недузі заки возьмеш яку медицину, перебити. При кождій недузі, Звичайно само усунення тих причин уздоровлює, так що не треба ніяких кроплів, порошків, мастий, пігулків. В твоїм случаю треба насамперед усунути недвижимий спосіб життя і брак сонця.

— Як жеж те сонце спровадити до сеї кімнати, або до судової салі?

— Треба взяти довшу відпустку і купатися в промінях сонця.

— Скрізь люди ходять. Се булаби публична соблазнь. Се переступство з параґрафу 516 карного закона, каране строгим арештом до шести місяців.

— Треба поїхати в гори, в ліси. Там буде і сонце і рух, а свідків не буде.

— Я се міг би зробити. Можу дістати довшу відпустку, бо я вже шість років не користав з сего права.

— Сего ще замало. Мусиш оженитися.

— Нізащо в світі! Се не може бути. Волю вмерти, хоч би на ту страшну хоробу. Я мавби женитися з такою, котра не має власного тіла, тільки скрізь протезу? До того не прийде!

Лікар зразу видивився на нього. Аж по хвилі вдарився в чоло і зареготав.

— Ти, бачу, ще не забув тої твоєї Наталки з протезами. Гадаєш, що кожда така?

— Як провіриш, що не така?

— Хто хоче пса вдарити, то патика все знайде. Троха хитрости, троха зручности, троха сміливости, то й провіриш. Впрочім одна-дві протези не пошкодять. Тяжко знайти ідеально збудовані орґанізми. Ти також не без протез, бо маєш два штучні зуби. Богиня краси, Венера була тільки одна і бог краси Аполльо був тільки один. Як не будеш дуже вибагливий, то дістанеш гідну жінку, бодай в засадничім пункті без протези.

— Але сей засадничий пункт може бути ушкоджений.

— Якби всі були такі пересадно обережні, то ніхто не женивсяби. Ти маєш до вибору „або, або". Або поступ недуґи аж до ідіотизму і смерти, або жінка; або целібат, або здоровля.

— Коби не той страшний ідіотизм, то я вже волів би смерть. А тут, сам бачу, до чого йде. Я забув нумер параґрафу. То кажеш, ще можна вилічитися.

Остаточно стануло на тім, що радник возьме відпустку, поїде в гори купатися на сонці і буде роззиратися за кандидаткою на жінку... по змозі без протез.

— Коли вже їдеш глядати жінки, — сказав лікар, — то я вилущу з твого карку товщака, бо неодна дівчина буде гадати, що то якась небезпечна ґуля або й рак і не схоче тебе.

— Казала Феся, що обійдеться! Знайду иншу.

— Але то може бути якась саме без протезів, яку шкода би пустити. На добавок, як лишиш ту ґулю, то та, нині ще мала грудка товщу під шкірою незабаром виросте до величини яблока. Згодом буде як гарбуз. Се і не гарно і не апетитно. І шкода гроший на щораз нові сорочки, щораз нові ковнірики. Вже тепер твій ковнірик не обіймає ґулі вільно, але натискає її і тре.

— То правда. Вже й біль чую. Ріж!

Операція була легка і коротка. Лікар знечулив шкіру, розтяв ножиком, вилущив грудку товщу, стулив проріз і заліпив плястром.

— До тижня, — каже — не буде сліду.

* * *

Радник не дуже радо розставався з бюром, з вигідною хатою, передовсім з кухаркою. Його кухарка була стара, як собака вірна баба. Як бувша двірська кухарка, виварювала, випікала всяку всячину в такій недостижимій досконалости, що від миски тяжко було відстати; хоч чи не хоч, облизувалося пальці. Радник знав, що в дорозі такого харчу не дістане за ніякі гроші. Коли кухарка вчула, що радник іде розшибатися за жінкою, спустила ніс по коліна. Боялася, що як прийде пані, то кухарка тут вже не буде потрібна і її наженуть. А їй було так вигідно у доброго й нескупого радника. Але радник обезпечив її, що як ожениться, то добра кухарка буде ще потрібнійша.

— Я, — казав, — не позволю жінці варити, бо мій шлунок добрий і я не хочу за пару неділь жінчиної кухні заступати його протезою. Мені всякі протези осоружні.

Кухарка не знала, що таке протеза, але зрозуміла, що радник не має довіря до кухарської штуки нинішних жінок. Успокоївшися, сама стала виряджати радника в дорогу. Він хотів брати великий кіш і дві валізки. Практична кухарка вибила йому се з голови. Довела до того, що окрім того одягу, що на нім, взяв тільки ще один резервовий з тоненького полотенця. З біля, окрім того що на нім, ще тільки по два гарнітури.

— Нащо тільки тащити! — казала — тепер скрізь можна випрати. Один гарнітур на собі, один чистий в резерві, один в пранню. Лише шкарпиток і ковнірців дала більше, бо як горячо, то треба частійше зміняти. Таким способом радник мав лише одну, цілком не тяжку валізку.

Окрім валізки, палиці і парасоля, кухарка радила взяти ще револьвера. Але радник не хотів і чути про се.

— Нині револьвер непотрібний, бо у нас бандити на почтові вози, ні на залізниці не нападають. В готелях і пансіонах револьвер також непотрібний. Лише може наробити біди, як лишити його де на столі, або в шуфляді. Прийде дурна покоївка або влізе ще дурнійша дитина, возьме з цікавости в руки і нещасте готове.

— То возьміть бодай пістолю, — кухарка радила, показуючи на завішений над бюрком антик з кременем.

— Ся пістоля нідочого. Вона щі з часів Хмельницького. З неї стріляв якийсь його козак.

— І вана може вам стати в пригоді. Рабунки таки бувають у нас. Вже як хто побачить у вас цівку, або як люди будуть знати, що у вас збруя, то йому відійде охота добиратися до вас, приміром, в готелю в ночи.

— Люди сміялись би з мене, як би побачили, що я вожуся з такою старою рурою.

— Показуйте, будьтоби від нехочу, тільки кінчик цівки. Се вистане.

— Не треба!

— Я таки дам вам до валізки.

Кухарка стягла зі стіни пістолю і винесла з хати, щоби вичистити. Коли цівка вже світилася, вона подумала собі:

— Радник іде в гори. В горах бували опришки. Може йому справді прийдеться не лиш пуджати, але й справді боронити своє життя. Він такий впертий... Як скажу йому взяти порох і кулі, не послухає. Якби не я, не моя опіка, то він взагалі пропавби як пес на ярмарку. Мушу за него думати й за него робити. Дам йому пістолю вже наряджену. Хто зна, чи не стане йому в пригоді...

Сама не знала, як се зробити. Але за містом жив її сестрінок, що крадьки полював у панськім лісі. Пішла до него. Сестрінок всипав у пістолю пригорщу пороху, бо казав, що цівка дуже груба і дещо видержить. Прибив клочем, всипав пригорщу дрібного шроту і знов прибив клочем. Кухарка вернула до хати і всунула пістолю в бічну кишеню пальта, що ще висіло в шафі.

До найблизшої залізничої стації було сорок і шість кільометрів. Фякер коштував дуже богато, а Макогонський був ощадний. Дешевша була почта, але що почтова ляндара мала для пасажирів тільки чотири сидження, то треба було замовляти на пару днів наперед. На щасте завтра була субота, жиди не рипалися і сиділи дома. Радник пішов до почтового уряду і почувши, що ще два сидження вільні, одно замовив для себе.

На другий день рано, радник в пальті і з парасолею в руці готов був іти на почту. В послідній хвили кухарка пригадала собі, що забула вкласти у валізку бритву і решту приборів до голення.

— Розміщу по кишенях, бо вже ніколи відчиняти валізку і перепаковувати, — сказала і стала випихати кишені пальта.

(Дальше буде).